

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: **Dr. KUN BÉLA** és **Dr. RÉVÉSZ IMRE.** Főmunkatárs: **Dr. SZÁSZ IMRE.**

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Az első fecske meg a 2 fillér.

Örvendetes esemény, hogy Egyetemes Konventünk elnöksége az 1932. évi tavaszi jegyzőkönyv árát 9 pengőről 4 P 80 fillerre szállította le. Vajha egyházkerületünk is hamarosan követné a jó példát 11 P 75 fill.-ről 6 P-re szállván le.

Az első fecske tehát megérkezett, várjuk a többit és velük együtt a tavaszt. A példaadás a lehető legjobb helyről jön, csak most már késhegyig kitartani mellette. A reformzsinatoknak ez volt a vezérgondolata: „Reformare ecclesiam in membris et in capite.” Nem mentek semmire sem, mert a fej a tagokat, a tagok meg egymást akarták reformálni, önmagát azonban senkisé. Végül is a gordiusi csomót a reformáció oldotta meg — nélkülök és ellenük. Ezért jogosít sok reményre az a körülmény, hogy a gazdasági (= takarékosági) reformot a Konvent önmagán kezdi és hihetőleg másokon meg folytatja.

Itt aztán a magas napidíjak jöhetnek először operáló kés alá, majd teljes joggal a többi nyomtatványok, mert hiszen abszurdum az a teher, amelyet ezek reáznak a legszegényebb és legkisebb gyülekezetek vállaira is, de megérik ma már a nagyok is. Csak egy példát.

A k.....i gyülekezet (240 lélek) fizet évenként egyházmegyei és egyházkerületi közigazgatási költségekre . 20.— P

Egyéb közterhei 1931. évre ezek:

Magyar Prot. Irod. Társ. tagd.	20.— P
Parochiális Könyvtár	10.— P
Debreceni Prot. Lap	14.— P
Tanügyi biz. elnöknek	1.36 P
Egyházmegyei jegyzőkönyv	8.— P
Egyházkerületi jegyzőkönyv	20.— P
Konventi jegyzőkönyv	10.— P
Zsinati jegyzőkönyv	7.— P
Egyetemes névtár	5.— P
Leánykálvineum	2.72 P
Bethesda-kórház	2.— P
Népiskolai statisztikai nyomt.	1.24 P

Belmissziói útmutató	1.42 P
Bef. lap	— .32 P
Összesen	103.06 P

Ehhez járul még a közalapi és nyugdíjintézeti teher 72.40 P. Aztán lelkészi és tanítói fizetés, állami, községi, vízszabályozási adó, illethekegyenérték.

Az állami adónak 50%-a még csak befolyik a legtöbb helyen, de az egyházi adónak sok helyütt még 10%-a sem.

És most jön a 2 fillér, amit egyes lelkes egyházatyáink megajánlottak azért, hogy a kollégiumi könyvtár ne egyesíttessék az egyetemivel. Tehát a közterhek felemelése, azoknak lefaragása helyett. Mert mit jelent gyakorlatban a 2 fillér? Azt, hogy be kell valakin, vagy valakiken vasalni ezer lélek után 20 pengőt. Hogyan? Fej után, vagy adó után? Fej után nem lehet, mert ki szedi be a gyermekektől, koldusoktól, cigányoktól, aggoktól, rokkantaktól, csecsemőktől, betegektől, munkanélküliektől, hitetlenektől stb? Persze, hogy adó után. Egy ezer lelkes gyülekezetben van 200 adófizető. Egy adófizetőre tehát csak 10 fillér esik. Vajjon ki neheztelne ezért az újabb 10 fillérért? Mindenki! Mindenre kapható a magyar, csak adóemelésre nem. Vitam et sanguinem, sed avenam non! De tegyük fel, hogy szépen ment a dolog, elfogadták a 10 filléreket. Ez még nem jelenti azt, hogy be is folyt. A 200 adózóból befizeti adóját 20, tehát 20 pengő helyett bejött 2 pengő. Ennyit be is küld a pontos és lelkiismeretes egyházi előljárásság és te könyvtáros élj meg belőle és te könyvtár: gyarapodj tőle. Valamikor a bibliát láncra verve őrizték, hogy avatatlan kezek hozzá ne férkőzzenek. A protestantizmusé az érdem, hogy rabbin-cseiből kiszabadította. És most ez a protestantizmus akar — csupán érzelmi okokból — hasonlót elkövetni a könyvek ezreivel, még anyagi áldozatok árán is?!

Nem fél attól, hogy ellentétbe kerül önmagával?! Ki tanította arra, hogy el kell ázni a talentumokat?!

Ellenfeleink, még a tudósabbak és jó-

hiszeműek is, a protestantizmust, mint valami nagy negatívumot lelki és szellemi destruktív irányzatot ismerik. Hadd bizonyítsa a közkinccsé váló kollégiumi könyvtár is ennek ellenkezőjét!

A könyvtárügyhöz való avatatlan hozzájárásomból csak annyit ajánlok megszívlelésre, hogy nem egészséges gondolat és nem is célravezető — a mai nyomorúságos viszonyok között — egyházközségeink újabb megterhelése. Ellenben annál egészségesebb és áldásosabb lenne a közterhek 50%-os mérséklése. Ez az 50% a felsőszabolcsi egyházmegyében 5918.84 pengő felszabadítását jelentené, amikor 3 év alatt kitelnék 16 ezer pengős nyugdíjintézeti hátrálékunk. Ezért a Konvent előtt írásbeli kezességet mernék vállalni.

Az első fecske már megjelent, jöjjön a többi is. Így jutunk a tavaszba. Sic itur ad astra!

(Anarcs.)

Dr. Nemes Andor,

a felsőszabolcsi egyházmegye
pénztárnoka.

EGYHÁZ

Tervezet

a stólamegváltás gyakorlati megoldásához.

(Folytatás és vége.)

b) A gondnok által esetenként szedett stóla a törvény szellemének megfelelően ugyan, de egy nagyon sok panaszra okot adott helyzetet megoldás nélkül hagyta. Az ingyenes temetésekre gondolok itt, amik részint a pénzhiány, sok részben pedig a rosszakarat miatt annyira elszaporodtak, hogy igen optimista felfogásban vagyok, ha azt állítom, hogy ma már a temetések 30 %-a ingyenes. Hiszen tudok olyan egyházközséget, ahol 47 temetésből csak 7 után kapott stólát a lelkész. Már pedig ha a lelkésznek sem fizetnek, még kevésbé fognak fizetni a gondnoknak, különösen akkor, mikor tudják, hogy akár fizetnek, akár nem, a lelkésznek úgyszólván el kell végeznie a temetést. S gondoljunk arra, hogy ez a helyzet, ha minden a mostani állapotok szerint marad, az új liturgia minden halottat lelkéssel temetőre rendelkezősége miatt mindenesetre rosszabbodni fog.

Viszont tervezetem kizárja az ingyenes temetést, mert minden anyakönyvelt halottért, illetve annak temetéséért minden lelkész megkapná a stólát.

Ami most már tervezetem antiszociális vádját illeti, elismerem annak helytálló voltát, azonban arra is van mód, hogy azt eloszlassuk. Amikor a kerületi pénztár megállapítja, hogy egy-egy lélekre s ennek alapján egy bizonyos egyházközségre mennyi stólaváltás esik és ezt kimutatásban közli a presbiteriumokkal, joga volna minden presbiteriumnak ahhoz, hogy — eltekintve az egy-egy lélekre eső összegtől —

jövedelem- és vagyonadó arányában vesse ki, illetve ossza el az összességre kivetett stólaváltásot. Nem mondom, hogy ez könnyű feladat, de a gyöngébbek támogatása és a tehetősebbektől többet elvárás elvéért méltányos és érdemes volna a megvalósításra.

Ezen az alapon aztán a jogfosztás mérve is csökkenne, mert a kivetés kulcsát végeredményében a presbiterium állapítaná meg. Egyébként is az autonomiasérelemre történő hivatkozás úgyszólván döntő érv, amennyiben úgy az egyháztagokra, mint a presbiteriumokra nézve teljesen közömbös az, hogy lelkésze a gondnoki hivatalból, vagy más helyről kapja-e meg a stólaváltásot. Viszont azt a sérelmet, mely azáltal éri az egyházközséget, hogy a felsőbb hatóság rendelettel kényszeríti a stóla megváltására, csökkenti az, hogy elhatározó, nagyobb intézkedések keresztülvitelét nemcsak hogy nem szabad, de nem is lehet az ezerféle felfogású és összetételű presbiteriumokra bízni.

Az az ellenérv, hogy a stólaváltás hiábanyer kivetést, úgyszólván fog befolyjni, hiszen az egyháztagok így sem fizetik az egyházi adót, s ennek következtében a megváltás ilyen módjára csak az egyház fog ráfizetni: feltétlenül sok igazságot foglal magában. Azonban azt se felejtjük el, hogy pl. az egyházkerületi fenntartói járulék sem folyik be száz százalékig, de azért az egyháznak mégis teljes összegében kell fizetnie, tehát a ráfizetés itt is jelentkezik. Az igazság az, hogy akár így, akár úgy, akár sehogyse váltjuk meg a stólát, a ráfizetés mindig elkerülhetetlen. Ha megváltjuk: az egyház fizet rá, mert nem folyik be teljes összegében; ha nem váltjuk meg: a lelkészt éri igen érzékeny károsodás, akinek minden ellenszolgáltatás nélkül kell végeznie a mértéktelenül felszaporodott ingyenes temetéseket, már pedig én úgy vélem, hogy inkább méltányosabb elbánás az, ha a károsodás nem az egyest, hanem a közösséget éri, mint fordítva.

Ezekután még csak a következőkre kívánok reámutatni:

Két igen nagy fogyatkozása van tervezetnek. Az egyik az, hogy mivel az esketés is ingyenes lenne, veszedelmesen elszaporodnának a szombat napi esketések. Ezt némelyik egyház azzal próbálta megakadályozni, hogy amikor más napokon ingyenesen, szombaton csak stólaért végezték és végzik a lelkészek az esketést. Sajnos, nem hozta meg a kívánt eredményt. A házasságokat ugyanolyan számmal kötik a házasságokat, mint eddig, de a stólafizetés miatt nagyobb számmal mellőzik az egyházi megáldást.

Felfogásom szerint ezt csak úgy lehetne megoldani és ezt a legnagyobb tisztelettel indítványozom is: az Egyetemes Konvent keresse meg s a nagy erkölcsi kárra reámutatva a legnagyobb mértékben kérje fel a m. kir. Kormányt egy olyan kormányintézkedés megtételére, amelyben az az állami anyakönyvvezetőknek

megtiltja, hogy szombaton házasságokat kösse-
nek meg. Sajnos, odajutottunk, hogy ezt is csak
az állami törvény kényszere s nem az erkölcsi
és lelki ráhatás erejével tudjuk elérni.

Tervezetem másik fogyatkozása az, hogy
a kántorok temetési stólája megváltására nem
terjeszkedik ki. Magam is érzem ezt a hiányt,
azonban mégsem tudom pótolni, mivel a kán-
tori stóla megváltása szempontjából két osztá-
lyba kellene sorozni az egyházakat: 1. olya-
nokra, ahol kántorok vannak, általában a
túlnyomórész ilyen, ahol természetesen a kán-
tori stóla megváltását is fizetni kellene az egy-
háztagoknak; 2. olyanokra, ahol kántor nincs
s ahol, az igazság elvéből folyóan, nem lehetne
arra kötelezni az adózókat, hogy más egyházak
kántorai stólaváltóságát fizessék. Sajnos, olyan
adatok, amelyeknek alapján ez osztályozást
és az abból folyó számszerű feldolgozást meg-
tudnám csinálni, nem állanak rendelkezésemre
s így azt egyelőre mellőzni vagyok kénytelen.
De igen hálás lennék, ha valahonnan, talán az
énekvezérek egyesületétől, a szükséges adatokat
megkaphánám s azok alapján tervezetem eme
hiányát pótolni tudnám.

Ezek elmondása után szeretettel kérem
lelkésztestvéreimet, méltóztassanak utánagon-
dolni az általam elmondottakat. Tudom és
érezem, hogy tervezetemenek sok hibája és hiá-
nyossága lehet (hiszen ki tud emberi erővel
tökéleteset teremteni?), éppen ezért amit el-
mondottam, nem azért mondottam el, mintha
meg volnék győződve arról, hogy ez lesz az a
gyógyszer, amellyel egyházi életünk eme nyílt
sebét orvosolni fogjuk, hanem azért, mert látá-
som szerint e kérdés megoldására mindent
ajánlhatunk, csak azt nem, hogy elég egy újabb
„halasztó határozat”. Éppen az idők jele s a seb
üszkösödése miatt elég volt a halasztó határo-
zatokból. Itt már orvosolni és cselekedni kell!

Körösszakál, 1932 május hó 4.

Farkas László,
református lelkész.

TUDOMÁNY

Bevezetés a Barth Károly theológiájába.

— W. A. Visser t'Hoof —
(Folytatás).

A kijelentés tana ama tanok közül való,
amelyek lépésről-lépésre vesztették el eredeti
értelmüket, amint a theologusok egymásután
igyekeztek őket alkalmazni a modern gondol-
kozás alapirányaihoz. A Barth tanításában
a kijelentés visszakapja a maga teljes kritikai
jelentőségét. Őnala a „kijelentés” szó csak-
ugyan azt jelenti, amit jelenteni akar: tudni-
illik azt, hogy ami el volt rejtve, az napvilágra
jő. A kijelentés nélkül, Jézus Krisztus nélkül
Isten valósággal elrejtett Isten. Tiszta képzelő-

dés azt mondani, hogy a világ úgy, amint van,
a természet úgy, amint van, az emberiség úgy,
amint van, minékünk kijelenti Istent. Ellenkező-
leg: amit ezek kijelentenek, az minden, csak
nem Isten. Az a viszonylagos, az az idői, az az
értelmetlenség, a chaos. Ha az Isten minékünk
maga-magát a Jézus Krisztusban ki nem je-
lenti, akkor nem lehet más belőlünk, mint
őszinte istentagadó. Isten elrejtőzködő Isten,
Deus absconditus: a Biblia kivételes, eredeti
jelentősége éppen abban van, hogy *ennek* az
igazságnak adja meg a maga teljes értelmét.
Mi Istentől függünk, a mi életünknek csak
Őbenne van értelme. Ámde ezt a tételt nem lehet
megfordítani. Mert Ő abszolút, Ő szabad: mi
nem magyarázhatjuk meg Istent, Ő az, aki
minket magyaráz. Ő az a mitőlünk töké-
letesen különböző, *egészen más* valóság, akit
mi képtelenek vagyunk fölismerni, hacsak —
hacsak Ő maga ki nem jelenti nekünk magát,
hacsak Ő maga nem lesz *Deus revelatus* is. Ez
a keresztyén igehirdetésnek a magva és a titka.
Az elrejtőzködő Isten egyszersmind magát ki-
jelentő Isten is, az ismeretlen Isten mégis szól
az emberhez ebben a világban. Az Ő-szövevény
az Újban teljességre jut.

De vigyázzunk, félre ne értsük ezt az igaz-
ságot, azaz ne felejtkezzünk meg kettős termé-
szetéről. Az az elrejtőzködő Isten, aki nem szó-
lana, aki nem hatolna be ebbe a világba, nem
volna a mi Istenünk. De viszont az a magát
kijelentő Isten, aki ebbe a világba behatoltá-
ban is nem maradna elrejtőzködő Isten, egy-
általában nem is volna Isten. Az csak egy
elvont, észszerű, emberi igazság volna — isten-
eszme inkább, mint Isten — olyan, amilyennek
a stoikus filozófia fogta föl. Az ilyen „Isten”
az emberi filozófia és vallás világába tartoz-
nék bele, nem pedig a hit világába. És arra is
vigyázzunk, hogy erről a kijelentésről ne alkos-
sunk magunknak valami olyan elvont fogalmat,
amely mintegy magától Istentől is független
volna. A Biblia, az Egyház, a keresztyén ige-
hirdetés, sőt maga Jézus Krisztus is, úgy,
amint Őt a Bibliából ismerjük: mindez önmagá-
ban még mind nem a kijelentés. Az orthodoxyá-
nak nincs igaza abban, amit legalábbis látszó-
lag hirdet: hogy mindezek — Egyház, Biblia,
Jézus Krisztus — az embervilágban olyanok
volnának, mint valami, önerejüknel fogva isteni
szigetek. Mindezek csak annyiban tekinthetők
a kijelentésnek, amennyiben Isten maga szól
általuk mihozzánk: annyiban, amennyiben és
amikor mi fölismerjük bennük az Ő szavát.

Itt is, sőt itt különösen el kell ismernünk,
mennyire korlátozott és paradox az ember
állapota. Isten *kijelenti* neki magát a Jézus
Krisztusban. *De ebben a világban* jelenti ki
magát: az Ige *testté* lett. Emberi formát, e világi
formát öltött magára: tehát nincsen elszigetelve
attól, ami emberi. A kérdés inkább ott sarkal-
lik, ahol Kierkegaard rátette a hangsúlyt. —
Isten valóban csak közvetett módon, „incog-

nito" közölte magát velünk. A kijelentés nem azonos a Biblia könyveivel, hanem ezek kijelentéssé lesznek, amennyiben Isten szól; nem azonos az Egyházzal, hanem az Egyház akkor lesz a Krisztus egyházává, ha Isten erre fölhasználja; nem azonos a történeti Jézussal sem, hanem Ő is akkor lesz Isten kijelentésévé, hogyha Isten általa szól mihozzánk. És mégis, mindez a valódi, a teljes Kijelentés. A Biblia a történeti Jézus, az Egyház ebbe a világba, a viszonylagosság világába tartozik bele akkor, hogyha elszigeteljük őket attól a tényről, hogy Isten általuk szólott az emberhez és hogy az ember általuk meghallotta az Ő igéjét. Mindez pedig nem pusztán szószaporítás és spekuláció. Itt nem kevesebről van szó, mint erről: minden olyan bizonyosság, amely ennek a világnak abszolútnak hitt tekintélyeire van alapozva, hamis bizonyosság. Nincsen más tekintély, csak maga Isten — az emberhez szóló Isten.

(Folyt. köv.)

TUDÓSÍTÁS

Minta találkozó.

Folyó évi július hó 3-ára hívta össze Dr. Ferenczy Ferenc miniszteri titkár az általa 20 év óta anyakönyvezett és állandóan figyelemmel tartott osztályt találkozóra.

Az életben levők majdnem mind jelentkeztek. Vasárnap d. e. 9 órakor volt a gyülekezés a régi osztályteremben, ahová többen egész családjukat elhozták. A nők és gyermekek is hamarosan összebarátkoztak. Az öszülő férfiak meghatottan öleltek. Bizony, voltak olyanok is, akiknek be kellett mutatkozniuk. Fél tizkor felvonultak az Oratoriumba és ünnepi istentiszteletet tartottak, amelyen Kiss Lajos demecseri lelkész Bibliát olvasott (Zsolt. XCII. 1—8.) és szépen imádkozott, Kósa Béla balmazújvárosi hitoktató lelkész pedig predikált. — Róm. XII: 12. alapján arra buzdította osztálytársait, hogy a reménységben örvendezők, a háborúságban tűrők és az imádkozásban állhatatosak legyenek. Az istentiszteleten tizenöt pengő perselypénz gyűlt a Kálvineum javára. Ezt Kósa Béla tette postára.

Istentisztelet után ünnepélyes ülés volt dr. Ferenczy Ferenc elnöklete és dr. Bézy István egyetemi magántanár jegyzőkönyvvezetése mellett. A vén diákok elénekelték az „Integer vitae“-t és az „Óh Tihanynak riadó leánya“-t. Majd az elnök hatalmas beszámolót tartott az elmúlt vérzivataros 20 évről, melynek minden ádáz dühét derekasan állották az osztály tagjai. Méltatta a régi, kiváló tanárok érdemeit és ezt az osztályt, melyben több jeles diák volt, mint más kettőben. Az ünnepi ülésen többen felszólaltak. Így dr. Szabó Zoltán neves nyíregyházai ügyvéd is. Dr. Sággy Ferenc egyetemi magántanár javaslatára az ünnepi ülés tiltakozott a kollégiumi anyakönyvtárnak az egye-

tem kezelésébe való átadásának gondolata ellen és ez irányban felírt az egyházkerületre.

A régi tanárok közül Karai Sándor, dr. Besseney Lajos, Szabó Márton vettek részt az istentiszteleten. Karai Sándor még az ülésen is meghatott szavakban fejezte ki örömét a vén diákok kiváló vallásos, hazafias és az Alma matert szerető magatartása felett.

Az ülés a Himnusz eléneklésével ért véget.

Ezután dr. Varga Zsigmond egyet. tanár, könyvtárigazgató a nagy könyvtárban kalauzolta végig a társaságot és tartott szakszerű magyarázatokat a könyvtárról és annak sok, világviszonylatban is páratlan értékeiről.

Fényképezés után kezdetét vette az emlékezések órája a régi osztályteremben. Itt Kósa Béla egymás után felsorakoztatta a régi tanárok kedves emlékét, szellemes szójátékait, adomáikat és szokásaikat. Ez az óra kiválóan alkalmas volt arra, hogy Csapó László, Muraközy László és Bencze János előadásai nyomán elfelejtsék 20 év minden küzdelmét, bánatát, ha rövid időre is.

Ebéd előtt a nagyerdei hősök emlékoszlop-pár koszorúzták meg. Itt Veres Imre taktaharkányi lelkész mondott emlékbeszédet. — Délután a városi köztemető és ravatalozó (benne a halottégető kemence) megtekintése Piros Béla vezetésével, majd az egyetem központi épületének szemlélése Rostás Elemér kalauzolásával és a régi tanárok sírjánál emlékezés és koszorúzás Bencze János vajai lelkész beszédével, töltötték ki a szép programot.

Mint külön dicsekedésünket megemlítem, hogy Magyary Imre, a legkiválóbb magyar cigányprimás és hegedűművész, nótaszerző is velünk volt a találkozón, mint régi osztálytársunk. A találkozó kedvéért egy rádiós szereplést hagyott ott Budapesten. Ő több barátot szerzett már Magyarországnak, mint sok politikus. Ha mások nem, legalább mi ajánljuk őt legfelsőbb elismerésre.

Kósa Béla.

A Magyar Református Theologusok Országos Szövetsége

ezévi alakuló gyűlését és konferenciáját június 24—27. napjain Debrecenben tartotta, amely az eddigiekénél is nagyobb érdeklődéssel és nagy lelkesedéssel zajlott le. A konferenciára a debreceni theologusokkal együtt több, mint 200 (100 vidéki) ifjú Timótheus vett részt, hogy gondolataikat kicserélve, a kilátástalan jövőre kapjanak hitet és erőt. Ezen nemcsak a csonkaországbeli főiskolákról jelentek meg, hanem az elszakított területen levő kolozsvári és losonci theologiákról is többen vettek részt és a testvér soproni theologiáról is jelent meg kiküldött.

Az ismerkedő-est az egyetem Mensáján június 23-án volt, amelyen a professzorok nagyrésze is megjelent; bibliát magyarázott dr. Erdős Károly hittudományi dékán. Másnap (24-én) reggel fél 8 órakor a konferenciát be-

vezető istentiszteleten dr. Soós Béla tanítónő-képző-intézeti tanár predikált. A konferencia megnyitását a védnök, dr. Baltazár Dezső püspök végezte a Kollégium dísztermében, szeretetteljes szavakkal üdvözölvén az ifjúságot, különösen az elszakított területek theologusait. A megnyitó végeztével és a helyi elnökök megválasztása után dr. Victor János budapesti lelkipásztor „A mai theologus lelki világá”-ról tartott tartalmas, súlyos megállapításokkal átszótt előadást. Dr. Tóth Endre pápai theologiai h. igazgató „Egymás szolgálata a theologus életében” című előadásában az irányt az anyagi, a szellemi és a lelki szolgálatban mutatta meg. Délután Szabó Zoltán sárospataki professzor szólott „Miért szeressem a falusi gyülekezetet?” címen.

Június 25-én délelőtt a mai napok kényszerítő hatása alatt bekerülő kérdéseket tárgyalták. Maklár Károly egyházkerületi főjegyző, kunhegyesi lelkész (A segédlelkész kérdés kiáltó hiányai és a segítség lehetősége) a kérdést teljes megértéssel fejtegette s előadásában a több évtizedes lelkipásztori megfigyelése és tapasztalata tükröződött. Statisztikai adatokkal mutatta ki, hogy ma Magyarországon több theologus van, mint a régi Magyarországon elhelyezhető lett volna. Több konkrét javaslatot adott a konferenciának, amelyet a közgyűlésen a memorandumban fel is használtak. Hangsúlyozta az elhívás és az érületbeli selectiot. Dr. Révész Imre professzor előadása „Lelkeszi pályán kívül hol és hogyan helyezkedhetik el a theologus?” az előbbi kérdés folytatása volt. Az előadó rámutatott az elhelyezkedési lehetőségekre: theológiát végzett tanárookra és tanítókra, (de a kötelező lelkésztanítóságot nem helyesli), az idegenbe kivándorolt református testvéreink pasztorálása és a külmiszió. De az igazi helye a gyülekezetben van, ezért a munka jól elvégzése érdekében a mammut-gyülekezeteket részekre kell osztani. Délután 5 órakor Csikesz Sándor egyetemi tanár „A theologus és a biblia” címen tartott felemelő előadást; a theologus és a biblia elválaszthatatlan.

(Folytatása következik.)

IRODALOM

Kálvin művelődéstörténeti jelentősége. Írta és a pápai református főiskola tiszteletbeli tanári állásba 1932 április 12-én történt beiktatása alkalmából előadta D. Dr. Bohatec József bécsi egyetemi tanár. Fordította Dr. Trócsányi Dezső, a pápai református theol. akadémia tanára. Pápa, 1932. 8. r. 18 lap. A szerző arcképével.

A református gondolkodás és theologia történetének európai nevű kutatója ebben a tömör dolgozatában igen tanulságosan, gondolkodásra készítően, részben eredeti szempontok szerint és önálló kutatásait is érvényesítve, mutatja meg a Kálvin átfogó művelődéstörténeti jelentőségét.

Szívből gratulálunk a jubiláns főiskolának, hogy e kiváló tudóst a megtiszteltetés szálaival szorosabban magához kapcsolta és ezzel neki e dolgozata elkészítésére és magyar nyelven is megjelentetésére alkalmat adott. Az előadás úgy a kálvinizmus rendszeres tanulmányozásába való általános bevezetésül, mint a továbbtanulmányozás főszenpontjaira tájékozásul és ösztönzésül igen alkalmas. Egyes állításai fölött ugyan lehetne vitatkozni, de erre itt nincs terünk s azok a lényegét és annak értékét különben sem érintik hátrányosan. Itt csak azt jegyezzük meg, hogy miszerintünk Kálvinnál „fanatizmusról” még az esetben sem szabad beszélni, ha a „szent” jelzőt odatesszük is melléje (az evangéliumi és reformátori keresztyénség lényege *kizárja* a fanatizmust, mint ezt ennek az évfolyamnak egy korábbi számában megmutattuk!) Továbbá, hogy egy cseppet sem kételkedünk a szerző ama kijelentésének jóhiszeműségében, amely szerint ő önálló genfi levéltári kutatásai alapján állapította meg, hogy Kálvin *sohasem* mondotta a neki szájába adott gyűlöletes mondat: „A népet szegénységben kell tartani, hogy engedelmes maradjon” — azonban meg kell mondanunk, hogy ezt Doumergue már régebben Bohatectól függetlenül kiderítette. — A kitűnő fordításban egy kis elcsuszamlás, hogy az „*Ältesten*”-t „legidősebbnek” fordítja az ide e helyet (a presbiteriumról van szó) egyedül találó „*vének*” helyett.

R. I.

HALOTTAINK

Virág István nyug. lelkész, egyike a legelső magyar amerikai lelkészeknek, Lorain-ban (Ohio) jún. 12-én, hosszas betegség után elhunyt. Békésen született 1871-ben, a theológiát Debrecenben végezte s évtársa volt főtiszt. Püspök urunknak, majd kollégiumi szenior is volt. 1899-ban, 28 éves korában került ki az Egyesült-Államokba, hol előbb mint utazó lelkész szolgált, majd egymásután a trentoni, daytoni, loraini, east-chicagói, végül a kalama-zooi református gyülekezetekben szolgált. — Ez utóbbi helyen vesztette el egészségét, mely évekig kinozta. Utóbb magával is tehetetlen volt már s újra Lorain-ban élt, hol tavaly e sorok írója őt meglátogatta. Hitvese Abaházy Juliánna s fogadott leánya nagy hűséggel ápolták. Jún. 15-én az egyik környék magyarsága osztatlan részvétellel kísérte utolsó útjára, felette a szolgálatot Csontos Béla loraini lelkész végezte. Áldott legyen emléke. (U. S.)

KÜLÖNFÉLEK

Lapunk legközelebb kettős számmal július 23-án fog megjelenni.

Dr. Baltazár Dezső püspök folyó évi júl. hó 20-ig nem fogad. Július 20-tól minden szerda napon 10—12 órakor tart kihallgatást.

Szász Imre, lapunk főmunkatársa, a kánika vizitációról szóló tanulságos cikksorozatát ez alkalommal gyöngékedése miatt nem tudja folytatni. Reméljük, hogy csak egészen muló indiszpozícióról van szó s kedves főmunkatársunk írásában legközelebb már gyönyörködhetnek olvasóink.

Előfizetőinket nagyon kérjük, hogy az előfizetési díjat legalább törleszteni szíveskedjenek. Ismerjük a mostani nehéz gazdasági viszonyokat, de nagyon is ismerjük, éppen a magunk példáján is. Ha azoktól, akiknek hozzájárulására támaszkodva fogtunk munkánkhoz, semmi pénzt sem kapunk, mi sem teljesíthetjük vállalt kötelezettségünket.

Dr. Rácz Lajos, a sárospataki főiskola nyug. tanára e hónapban ünnepli írói működése 50 éves jubileumát.

Tanítói konferencia Debrecenben. Az Országos Református Tanító-Egyesület június 27—28. napjain nagyszabású országos konferenciát tartott, amelyre az ország különböző részeiből mintegy 600 református tanító gyűlt össze. A konferencia 27-én reggel kezdődött a Kollégium oratoriumában bevezető istentisztelettel, amelyen Molnár Ferenc debreceni lelkész, iskolaszéki elnök imádkozott és Zsádon Antal ároktői kántor orgonázott. Ezután a valláspedagógiai szakosztály kezdte meg ülését. Kántor Mihály cigándi tanító „A vallásos nevelés akadályairól” szépen szólt. Csikesz Sándor egyetemi tanár, az ORTE tb. elnöke „A református valláspedagógia válságának küszöbén” című előadásában mélyenjáró gondolatokat tett közvé. A konferencia tagjai a hozzászólások után kimondták, hogy a bibliát minden tanterembe beviszi és a vallástaniást erre alapítja. Az általános pedagógiai szakosztály ülésén dr. Mitrovics Gyula egyetemi tanár „A nevelés céljáról” értekezett. Igen értékes előadást tartott Törös Károly igazgatótanító, a debreceni református tanítótestület elnöke, aki az új pedagógiai felfogás szemszögéből nézve szólt az elemi és a középiskola kapcsolatairól. Az illetményügyi szakosztály ülésén dr. Nagy Lajos karcagi református tanító a református tanítók anyagi sérelmeit ismertette. Délben a debreceni református tanítók adtak ebédet a vidéki kollégáiknak az Arany Bikában, délután pedig megmutogatták a város nevezetességeit és a híres városi nyomdát. Vacsorát a Kálvinisták Tempomegyesülete és a városi nyomda adott. — Másnap (28-án) a közgyűlés volt, amelyről a múlt számunkban hoztunk pillanatfelvételt. A déli közebédet a debreceni egyház adta. A tanítók e nagy érdeklődése bizonyára nem volt hiábavaló.

A kollégiumi diákszövetség június 29-én tartotta évi rendes közgyűlését. Dr. Magoss György a szövetség nagyérdemű elnöke nem jelenhetett meg a közgyűlésen, amelyen így aztán vitéz Bessenyei Lajos ügyvezető társelnök elnökölt. Az évi jelentést vitéz Roncsik

Jenő főtitkár terjesztette elő. Az ezen alkalommal egybegyűlt érrettségi találkozó nevében pedig Csobán Endre városi főlevéltárnok üdvözölte a szövetséget. Üdvözölte a szövetséget a sárospataki diákszövetség, a piaristák diákszövetsége és a kollégiumi diákszövetség budapesti fiókja is. Az érrettségi találkozók között voltak hatvan év előtt érrettségizők: *Benedek Sándor* a közigazgatási bíróság másodelnöke és három társa, negyven évesek: *Soltész Elemér* tabori püspök, *Veress István* tanítóképzőintézeti igazgató és társaik, harmincévesek, *Kölcsey Sándor* ügyvédi kamarai elnök, *Csobán Endre* főlevéltárnok, *Gajzágó László* meghatalmazott miniszter és évtársaik, tízévesek, a nem régi-ben sub auspiciis gubernatoris doktorrá avatott *Kerekes Ernő* és társai. Az ünnepi közgyűlés után baráti vacsora volt *Kemény János*nak, a kollégiumi ifjúság e régi és mindig áldozatokra kész jóakarójának vendéglőjében, ahol pár százan gyűltek össze. Ennek a vacsorának különös jelentőséget adott az, hogy ez alkalommal avatták fel a szövetség számára dr. *Magoss György* által adományozott serleget. A serleg ajándékozója azt kívánja, hogy minden évben a Kollégium valamely nevezetes volt tanítványának egészségére ürítsék a serleget. Ez első alkalommal *Soltész Elemér* tabori püspök volt a szónok, a felköszöntött pedig — ki is lehetne más az első — *Horthy Miklós* kormányzó, a szövetség fővédnöke, egykori debreceni diák. *Soltész Elemér* beszéde olyan volt, amelyet tőle vártunk s amelyet csak tőle kaphattunk. Nagy lelkesedés közt küldött a társaság hódoló táviratot a Kormányzó úrhoz.

A kollégiumi könyvtár is szóba került a kollégiumi diákszövetség közgyűlését előkészítő választmányi gyűlésen. Voltak, akik azt óhajtották, a diákszövetség szóljon bele a vitába és tiltakozzék a közös kezelésbe adás ellen. A többség azonban úgy látta, hogy ilyen felszólalás csak akkor jogosult és csak akkor bír kellő morális komolysággal, ha a nyomában jár olyan felajánlás, amely a helyzet megoldását biztosítja. Dirigálni a Kollégiumnak, hogy ezt tedd, ezt ne tedd, ellenben a szükséges anyagi eszközök szóvátételénél úgy tenni, mint az egyszeri népzenészek: most már te beszélj, bibast, — nem való olyan testülethez, mint a diákszövetség. Így aztán nem is került ilyen indítvány a közgyűlés elé.

A debreceni református Kollégium internátusába és konviktusába felvételért egyetemi hallgatóknak augusztus 15-ig kell folyamodni a Kollégium igazgatóságához. A kérvény külzetén fel kell tüntetni, hogy a folyamodó az internátusba és a konviktusba, vagy csak az egyikbe való felvételét kéri-e, továbbá azt, hogy az egyetem melyik fakultásán fog tanulni. A kérvényhez melléklendő: 1. az index, első éveseknél az érrettségi bizonyítvány, hivatalos másolatban; 2. a szülők családi, vagyoni és társadalmi helyzetéről kiállított újabb keletű helyhatósági bizo-

nyitvány, ha a kérelem kedvezményes helyre vonatkozik; 3. a szülőnek, vagy gyámnak közjegyző, vagy a helyhatóság előtt kiállított nyilatkozata, hogy az internátusi és konviktusi díj megfizetésére kötelezi magát; 4. hatósági orvosi bizonyítvány, hogy a folyamodó fertőző betegségben nem szenved; 5. a folyamodó nevére megcímzett és felbélyegzett postai levelezőlap, válasz céljára. — Évi díjak díjfokokozatonként az internátusban: I. 20, II. 60, III. 132, IV. 200 pengő; a konviktusban (reggeli, ebéd, vacsora): I. 40, II. 140, III. 256, IV. 320 pengő. A díjak negyedévenként előre fizetendők. A III. és IV. díjfokokozatban havi díjat is lehet fizetni. Havi díj a III. díjfokokozatban internátusért 16.50 pengő, konviktusért 30 pengő, a IV. díjfokokozatban internátusért 25 pengő, konviktusért 36 pengő. A konviktusi havi díj csak azokra a hónapokra fizetendő, amelyekben a konviktus igénybe vétetik. Az internátusi díjat az egész félévre meg kell fizetni, akár két negyedévi, akár négy havi részletben. Kedvezményes díjfizetésben csak olyan protestáns vallású hallgatók részesíthetők, akik a konviktusban élnek. Párnát, takarót, lepedőt és mosatást az internátus nem ad. Az egyetemre való felvételért külön kell folyamodni az illető egyetemi kar dékáni hivatalához. — A Kollégium gimnáziumába és tanítóképzőjébe járó tanulók ugyanazokat a tápintézetit díjakat fizetik, mint az egyetemi hallgatók, lakásdíjúl azonban a gimnáziumi tanulók évi 30, 40, 60, 80 pengőt, a tanítóképzőintézetiek évi 30, 40, 60 pengőt fizetnek. A gimnáziumi és tanítóképzőintézetit tanulónak saját intézetük igazgatóságához kell folyamodniok az illető igazgatóság által kitűzött határidőig.

A Vasárnapi Iskolai Szövetség f. évi július 21—29. napjain a Tahi mellett levő Diáktáborban konferenciát rendez, amire a vasárnapi iskola munkásait és barátait szeretettel meghívja. Az előadások a Rio de Janeiróban ugyanabban az időben folyó világkongresszus fontosabb tárgyaival foglalkoznak. Részvételi díj az egész időre 2 pengő. Szállás és ellátás (reggeli, ebéd, vacsora) naponként 2 pengő. Nagyon jó alkalom testi-lelki üdülésre, sétákra, dunai fürdőkre. Kedvezményes vasúti és hajójegyek. Jelentkezési határidő július 15. Részletes felvilágosítást ad a Fecske szerkesztősége: Budapest, I., Somlói-út 70.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1866—1932. sz.

Körlevél

a kebelbeli esperes urakhoz és valamennyi tanintézet igazgatóságához.

Felhívom az Esperes és Igazgató Urak figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi

miniszterium kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” mult havi 12. számában 1805—1932. eln. sz. a. a központi fűtőberendezéseknél követtendő tüzelési eljárás szabályozása tárgyában kiadott V. K. M. rendeletre azzal, hogy ezen intézkedés nagy nemzetgazdasági jelentőségére való tekintettel azonos rendelkezéseket szíveskedjenek életbeléptetni.

Atyafiságos szeretettel:
Debrecen, 1932 július 7.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

2060—1932. szám.

Pályázati hirdetés.

A nagykarolyi református egyházmegyébe kebeleztet ilki egyház lelkipásztori állására pályázatot hirdetek.

Javadalom:

1. Készpénz az egyház pénztárából évnegyedévenként előre fizetve: 216 pengő.
2. 6 (hat) öl 24 m³ kemény test tűzifa hához beszállítva.
3. 27 kat. hold szántó föld haszonélvezete, adóját javadalmas fizeti.
4. Földadó visszaterítés címén egyház megterít évenként: 27 P 20 fillért.
5. Sertés és szarvasmarha részére legeltetési jog az úrbéres birtokosság területén.
6. Lakás kerttel és melléképületekkel természetben, adóját egyház fizeti.
7. Lakás belső takarításának, szobafestésnek és ablaküvegezésnek megváltása címén fizet egyház évenként: 25 P.
8. 10 mázsa búza és 31 mázsa 20 kgr. rozs.
9. Stóla az egyházkerület rendelkezése szerint.
10. Törvényszerű államsegély, kongrua. Megváltandó beruházás: 65 P 50 fillér.
11. Kötelessége: az összes lelkészi teendők elvégzése.

Presbitérium kimondja, hogy a terményt ezután is keresztben és vékában óhajtja beszállítani egyház magtárába gondnok kezeihez, aki azt a díjlevélben jelzett módon adja át lelkipásztornak.

Az állás november 1-én foglalandó el. — Ez évi földjavadalom teljes egészében az özvegyet illeti, az utód az ugarat búzával és rozsszal bevettetheti és annak teljes hozadéka őt illeti. Az ugar ez évi haszna is az özvegyé.

Pályázati határidő: 1932 július 30.

A válaszbélyeggel ellátott, törvényesen felszerelt kérvényeket a pályázók Fóris Lajos espereshez küldjék: Olcsvaapáti, u. p. Vitka. Debrecen 1932 július 3.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

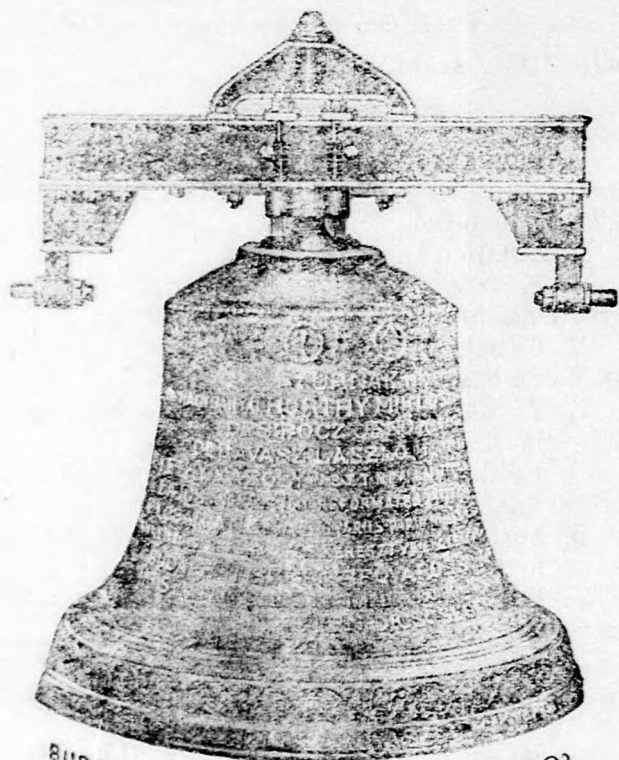
Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

Magyarország aranykoszorús mestere**Szlezák László**

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, dísznövelő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932-1325

**Konfirmációra
legszebb ajándék!**

Dr. Révész Imre: Imádkozó magyar című imakönyve papírkötésben, vörös metszéssel. P	1:20
Ugyanaz egészvászonkötésben, vörös metszéssel. P	2:20
Ugyanaz párnázott díszvászonkötésben, vörös metszéssel P	4:50
Ugyanaz párnázott bőrkötésben, arany metszéssel. P	8:40

**Konfirmációi ajándéku-
legalkalmasabb:**

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom c. kiskönyve.	—66 fillér
Uray Sándor: Iskolások imakönyve	—24 „

**Konfirmációi
előkészítésre ajánljuk:**

Soltész János: Konfirmációi Káté . . . P	—40
Dr. Halmi János: Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján P	1—
Nagy István: Debreceni konfirmációs Kis Káté P	—20
Dr. Révész Imre: Öntudatos hit. P	—60

Konfirmációi emléklap,

kicsi, kétszínű nyomással, darabonként.	—08 fillér
Konfirmációi emléklap egyszínű nyomással, darabonként	—12 „
Konfirmációi emléklap négy színű nyomással, darabonként	—20 „

Kapható:

„MÉLIUSZ“

könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedésben

Debrecen, Ferenc József út 26.